בכורים לפירא קא אמרינן, למזבח קא אמרינן והא אכיל לה מזבח מפירי דהא שתא בעי רמי בר חמא שתי הלחם הנצה שריא או חנטה משרייה, מאי הנצה ומאי חנטה אילימא הנצה דפירא וחנטה דפירא השתא השרשה שריא, הנצה וחנטה מיבעיא? אלא הנצה דעלה וחנטה דעלה מי הוי גבי השרשה או לא תיקו: בעי רבא בר רב חנן חטין שזרען בקרקע עומר מתירן או אין עומר מתירן, היכי דמי אי דאשרוש תנינא, אי דלא אשרוש תנינא דתנן אם השרישו קודם לעומר עומר מתירן ואם לאו אסורין עד שיבא עומר הבא לא צריכא דהצדינהו ודרעינהו קודם לעומר ואתא עומר וחליף עלייהו וקא מיבעיא ליה מהו לנקוטי ומיכל מינייהו: כמאן דשריא בבבא דמיא ושרינהו עומר או דלמא בטיל להו לגבי ארעא, יש להן אונאה או אין להן אונאה, היכי דמי אילימא דאמר ליה שראי בה שיתא ואתו סהדי ואמרי דלא שרא בה אלא חמשה והאמר רבא כל דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין אפי' פחות מכדי אונאה חוזר אלא דאמר ליה שראי בה כדבעי לה ואתו סהדי ואמרי דלא שרא בה כדבעי לה יש להן אונאה כמאן דשריא בבבא דמיא ויש להן אונאה או דלמא בטיל להו לגבי ארעא, נשבעין עליהן או אין נשבעין עליהן: כדשריא בבבא דמיא וכמטלטלי דמו ונשבעין עליהן או דלמא בטיל להו אגב ארעא וכמקרקעי דמו ואין נשבעין עליהן תיקו. בעי רמי בר חמא חטין שבגללי בקר ושעורין שבגללי בהמה מהו. למאי, אילימא לטמויי טומאת אוכלין תנינא חטין שבגללי בקר ושעורין שבגללי בהמה: חישב עליהן לאכילה אין מטמא טומאת אוכלין, לקטן לאכילה מטמא טומאת אוכלין אלא למנחות פשיטא דלא הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך לא צריכא דנקטינהו ורעינהו וקא בעי לאיתויי מנחות מינייהו מאי משום דמאיסותא הוא וכיון דרעינהו אזדא למאיסותייהו או דלמא משום כחושא הוא והשתא נמי (כחושה) תיקו: בעי רמי בר חמא פיל שבלע כפיפה מצרית והקיאה דרך בית הרעי מהו. למאי, אילימא לבטל טומאתה תנינא כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה ואין עולין מטומאתן אלא בשינוי מעשה לא צריכא דבלע הוצין ועבדינהו כפיפה מצרית: מי הוה עיכול ליה בבלי

בכורים לפירא · להוציא התלוין בהם בכורים: **למזבח קאמרינן** · שלא יאכל מזבח קודם להם חיטים חדשים עומר מפירי דהא שתא דמהך שתא ניתנו דכתיב שאת גדלו ביחד (א) (ועומר שריתא לאכילת אדם) שתי הלחם מפירות האילן: **הנצה שריין** · שהגיעו קודם להם או חנטה שריין חנטה הוי פירי יותר מהנצה: **השתא** · לגבי תבואה שריין עומר ושתי הלחם בהשרשה, תבואה השרשת קודם לעומר אף על פי שלא גדלה כלום ובדקתני מתני' הנצה וחנטה דפירי מיבעיא: **אלא הנצה וחנטה דעלה** · מי הוי הנצה דעלה בפירות האילן כהשרשה דתבואה או לא: **דהצדינהו ודרעינהו קודם לעומר** · דלא שריינהו עומר דהשתא ולא השרישו בטעם עומר זה: **מהו לנקוטי** · ללקוט מהן קודם הקציר: **כמאן דשריין בכדא דמיא ושרינהו עומר** · דהא תאמרן ואם לאו אסורין עד שיבא עומר הבא בגידולין מיירי או דלמא במלינהו אגב ארעא וכי נקיט להו כגידולין דמו: **יש להן אונאה כו'** · דקיימא לן בבבא מציעא בפ' הזהב (דף נו·) אין אונאה לקרקעות: **שדאי בה שיתא** · זרעתי בקרקע ששה כורים: **ואתו סהדי דלא שדא בה אלא חמשה** · והשתא ליכא שיעור אונאה שתות בפ' הזהב (שם מט:): **כל דבר שבמדה** · כיון דקפיד לא מחיל ואפילו בפחות משתות ולא שייכא בה דין אונאה שיהא מקח קיים ויחזיר אונאה אלא כל המקח בטל וחוזר: **נשבעין עליהן** · דאמר בפ' הזהב (שם נו·) אין נשבעין על הקרקעות: **בקר** · דרכו לאכול חטים ושאר בהמה כגון חמור וגמל דרכו לאכול שעורין: **חישב עליהן** · בתוך גרעי: **ורעינהו** · ובעי לאתויי מנחות מן הגידולין: **לפחתך הירצך** · דהא אחריני מינהו: **והשתא** (ב) **נמי כחישי** · דכיון שנתעכלה במעי הבהמה שוב אין עולין תורין מלאין ובריאין כדמעיקרא: **כפיפה** · קופה מצרית מצורי דקל: **לבטולי טומאתה** · שהיתה טמאה קודם לכן: **יורדין לידי טומאתן במחשבה** · כיון שחשב עליו לדבר שאין בו חסרון מלאכה כגון עור מתוקן שחשב למגעלים עומד ואינו מקבל טומאה עד שיעשו המגעלים חשב עליו לעשות שולחן ואינו חסר שום מלאכה והשתא מיד ראוי לשולחן מקבל טומאה מיד: **ואין עולין מטומאתן** · אם נטמאו: **אלא בשינוי מעשה** · כגון נשברו ניקבו והכא ליכא שינוי מעשה השלימה הקיאה: כלי

והאמר רבא כל דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין אפי' פחות מכדי אונאה חוזר · לא שיחזיר אונאה קאמר אלא אפילו ביטול מקח הוי כדמוכח לקמן בפרק התודה (דף עז·) ובפרק המוכר את הספינה (ב"ב דף צ·) ויש לדקדק מכאן דמילתא דרבא איתמר אפילו אקרקעות וכן משמע בפ"ב דקידושין (דף מב:) דקאמר אבל שלגי במשחתא לא כדרבא כו' ורבינו שמואל לא פי' כן בפרק בית כור (ב"ב קג:) [ושם קד: ד"ה פחות] דתניא בית כור עפר אני מוכר לך מדה בחבל פיחת כל שהוא ינכה הותיר כל שהוא יחזיר משמע כי המקח קיים ופירש רבינו שמואל כי מקח קיים דאע"פ שטעו במדה לא איתמר דרבא אלא במטלטלי ולא משמע הכי כדפרישית אלא היינו טעמא התם שיודע ומכיר בשדה שהוא מוכר לו ויודע שיש שם או פחות או יותר אלא לפי מה שיעלה לפי חשבון בית סאה מטלטלים יפחות ינכה: **שדאי** בה כדבעי ואתו סהדי כו' · אין מכחישין אותו במה שזרע אלא שאומרים שאין לה די בכי הא שיעורא: **פיל** שבלע כפיפה מצרית כו' · הא דבעא מיניה רב אדא בר אהבה מרב דימי מנהרדעא בפ' לא יחפור (ב"ב כב·) פיל שבלע כפיפה מצרית והקיאה דרך בית הרעי מהו לאו בכפיפה ממש בעא מיניה דאם כן אמאי לא הוה בידיה מתני' היא דאין עולין מטומאתן אלא בשינוי מעשה אלא בהוצין ועבד להו כפיפה בעא מיניה והא דפשט ליה התם בטהרות אע"ג דהכא נמי קיימא בתיקו מ"מ הו"ל למידק טפי כדדייקי' הכא מההיא דעולא: **דבלע** הוצין ועבדינהו כפיפה מי הוי עיכול כו' · תימה מי גרע מחיטין שבגללי בהמה דלעיל דלקטן לאכילה מטמאין טומאת אוכלין ואי הוי עיכול לא ליטמו טומאת אוכלין ויש לומר שאני טומאת אוכלין דתלוי בראויה לגר או לכלב והכא נמי חזיא אפי' לגר אבל מאכלים שבלעו תינוקות ושהו את הבשר וטמאו את הגרגרות אתי שפיר דטומאת מת לא תליא אלא בעיכולי והכא מסקי' והבשר והכי הוי עיכול ובפ"ק דבכורות (דף ז:) תנן דג טהור שבלע דג טמא אסור באכילה ולא הוי עיכול ופריך רב אשי והלא טומאה דאפשר טומאה לא מבטיל עוד וי"ל דהכא דיצא דרך בית הרעי הוי עיכול טפי מהתם דנמצא במעיו וא"ת דבפ' יא דאהלות תנן ומייתי לה בפרק במה בהמה דשבת (דף קנה:) כמה תשהה במעיו בשועות ובכנים כדי שתפסול לאור ואערף ובעוף במעיו נמי קאמר והא מייתי לה אלבב שאכל בשר המת ומת ומוטל על האסקופה וי"ל דמתניתין דבכורות כרבי יהודה בן בתירא דאמר התם בשועות ובכנים שלש לעת ובלא שהה מיירי א"נ דגים הנבלעים קשי טפי וא"ל הא דאיפסיל מתורת אוכל לענין טומאת אוכלין מ"מ לענין איסור לא ליהוי עיכול מידי דהוה חלב שבכפרים ונבלע שף טהור בכל מקום (שקלים פ"ג מ"ג) שצריך מחשבה אע"ג דלענין איסורא לך בלא שום מחשבה והוא כפירוש של רב אחא מיהו אין ראיה מזה דאין לך מחשבה גדולה מזו שמשים החלב בפיו ואוכלו ולא"ת והאמרינן בפ"ב דיומא (דף סח.) זר שבלע שזפין של תרומה והקיאו ובא אחר ובלעו הראשון משלם קרן וחומש והשני אינו משלם אלא דמי עצים לראשון אלמא לענין איסור חשיב עיכול ואומר ר"י חיים דהתם לאו משום הוי עיכול אלא לפי שכבר נתחללה התרומה כדאשכחן בפ"ק דכריתות (דף ז·) כהן שסך יין תרומה בן בתו ישראל מתעגל בה ואינו חושש ומפרש התם טעמא משום דמחוללת כבר וסבעת דלא חשיב עיכול בפ' בהמה המקשה (חולין עב:) התם משום דאקושי טפי ונבילה דלא חשיב התם עיכול היינו בדלא שהה כדי עיכול כדקאמר מי לא עסקינן דאכל סמוך לשקיעת החמה ומתוך הסברא היה נראה בין לענין איסור בין לענין טומאה דכל דבר שהוא שלם שניכר בשלימותו שלא נתעכל ולא נפגם בפיו כגון חיטין שלימים שבגללי בקר ודגים שלימין

לט א מיי' פ"ו מהלכות סנהדרין ושופטין הלכה ב:
מ ב מיי' פ"י מהלכות מאכלות אסורות הל' ט ועי"ש:
מא ג מיי' פט"ו מהל' מכירה הל' ... סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סימן רלב סעיף א:
מב ד ה מיי' פי"ג מהלכות מכירה הלכה ... ועיין
מג ו מיי' פ"ב מהלכות טומאת אוכלין הלכה יח:
מד ז מיי' פ"ו מהלכות איסורי מזבח הלכה ט:
מה ח מיי' פ"ה מהל' כלים הלכה ז:
מו ט מיי' פ"ה מהלכות כלים הלכה י:
מז י מיי' פ"ה שם הל' א

שיטה מקובצת

א) הנצה שריין. משמע דפירות האילן נמי תליא בהשרשה [illegible]

רבינו גרשום

שלא כפרהן שרין ולא מצית אסרת דהייתי עומר מתנך השרשה הו"א) כלי' דשתי הלחם הוו בכורים דמי מבות אחר הוו בכורים' הוכן שתי של גב השרשה קודם לשתי ספירי מוהרים דהוא שתא [illegible]

הגהות הב"ח (א) רש"י ד"ה בכורים וכו' ביחד כן עומר שריתא: (ב) ד"ה והשתא נמי כחישי:

גליון הש"ס תוס' ד"ה דבלע וכו' אלא לפי שכבר נתחללה התרומה · עיין כתובות [illegible]

נושא
האם הנצה
או חנטה טוים
[illegible] השרשה כדי
שתי הלחם יוא
מתיר הפירות
האילן

מבנה
לאורך דמ' זה
סימון זה מסמן
השלבים כדי
להבין מהו
השאלה שנשאלה

נושא/מבנה
ב' נושאים
שהם תוצאה
משאלת רבא בר
חנן לגבי חטין
שנזרעו בקרקע

סימון זה בא
להבליט דאותן
ב' צדדים
מופיעים בכל א'
הנושאים שעליהם
נשאלה השאלות

נושא
חטין ושעורין
בגללי בקר
א) טומאת אוכלין
ב) מנחות

נושא
פ"ל שבלע
כפיפה מצרית